

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS-Voorstel

Besluitnummer

Status

A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

14 juli 2020

Eindtermijn

14 juli 2020

Onderwerp

Vaststelling brief aan PS inzake de veenweidestrategie in het kader van het Klimaatakkoord

Advies

1. Vast te stellen, het aanbod van de provincie Zuid-Holland aan het Rijk, rond de invulling van de door het Rijk beschikbaar te stellen 'Impulsgelden Veenweiden';
2. Vast te stellen, brief aan Provinciale Staten, waarin zij worden geïnformeerd over het besluit inzake het aanbod aan het Rijk en de globale aanpak rond de inzet van de impulsgelden veenweiden en de nog te ontwikkelen veenweidestrategie Zuid-Holland;

NB. Met een beroep op artikel 3 van besluit Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017 wordt een uitzondering gemaakt voor het (moment van) publiceren van het besluit en de stukken.

Besluit GS

vastgesteld conform advies

Bijlagen

- GS-brief aan PS
- 2020-05-14 Aanbod Zuid-Holland Impulsgelden Klimaatakkoord - IPO

1 Toelichting voor het College

Het IPO heeft namens alle provincies op 12 december 2019 het definitieve Klimaatakkoord ondertekend. Vanuit dit commitment is de afgelopen maanden gesproken met het Rijk over de financiering van maatregelen voor de veenweiden gericht op het mitigeren van broeikasemissies uit de bodem en vanuit de landbouw. Het Rijk heeft hiertoe middelen beschikbaar gesteld voor korte en middellange termijn:

1. 2020 t/m 2022: €100mln impulsgelden, waarvan €22mln voor Zuid-Holland, te besteden binnen twee jaar, voor het bereiken van effecten op korte termijn (2020-2022);
2. 2023 t/m 2030: €176mln voor het bereiken van de doelen uit het Klimaatakkoord in 2030, zijnde het verminderen van de uitstoot CO₂-eq uit veen met 1Mton. Onder te verdelen in
  - Onderzoek en kennisontwikkeling: €76mln
  - Aanvullende uitstootverminderende maatregelen: €100mln

Op 6 juli 2020 is de minister van LNV akkoord gegaan met de voorstellen vanuit de zes veenweideprovincie (Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht, Friesland, Overijssel en Groningen). Hierbij is een verdeling overeengekomen van de €100mln 'impulsgelden', waarbij Zuid-Holland €22mln is toegezegd.

De Minister van LNV heeft het voornemen om vanaf 13 juli 2020 de Tweede Kamer per brief te informeren over haar 'veenplan' en de financiering daarvan, waarin de inzet van het Rijk voor de korte en de lange termijn uiteen wordt gezet.

Ter vaststelling door GS ligt een aanbod voor dat de provincie heeft gedaan bij de andere veenweideprovincies, waarin de provincie aangeeft hoe de aanpak van de klimaatproblematiek in de veenweiden voor zowel de korte als middellange termijn ter hand zal worden genomen. Ingezet wordt op vitale gebiedsprocessen in de prioritair veenweidegebieden, de Krimpenerwaard, de Alblasserwaard en de Nieuwkoopse Plassen e.o. Klimaatmitigatie in de veenweiden gaat over twee hoofdthema's:

3. Terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen uit de veenbodem, als gevolg van veenoxidatie en de daaruit voortvloeiende bodemdaling;
4. Terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen uit de agrarische bedrijfsvoering, met name vanuit de veestapel.

Voor de korte termijn moeten maatregelen worden afgesproken met de stakeholders in het gebied, die recht doen aan de doelen, die het Rijk met de impulsgelden wil bereiken. Naar verwachting zal dit vooral ingezet worden op technische oplossingen, die de bodemdaling remmen.

Voor de langer termijn is de verwachting dat de daartoe gelabelde €100mln landelijk (nog niet verdeeld) onvoldoende zal zijn om uiteindelijk de ambities en doelen uit het Klimaatakkoord te halen. Er zal gezocht moeten worden naar aanvullende financiering uit bijvoorbeeld Europese fondsen en bij de agrarisch ondernemers, ketenpartners en banken.

Voor en uitgebreider toelichting op het 'aanbod' zie de brief aan PS.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 22.000.000,-
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's; de rijksbijdrage hoeft niet aangevuld te worden met een provinciale bijdrage

Er zijn op dit moment geen feitelijke financiële consequenties. Deze ontstaan, zodra het Rijk duidelijkheid verschaft over wijze en de voorwaarden waaronder de impuls gelden aan de provincie worden beschikt.

Juridisch kader

In deze fase is slechts sprake van een bestuurlijke afspraak en zullen de harde juridische afspraken met het Rijk nog gemaakt moeten worden, leidend tot het beschikbaar stellen van toegezegde middelen aan de provincie later dit jaar. Provinciale Staten worden over dit proces geïnformeerd en worden uitgenodigd het te bespreken tijdens de behandeling van het landbouwbeleid in september.

Vanaf 13 juli wordt verwacht dat de minister van LNV haar brief verstuurd aan de tweede kamer inzake het 'veenplan'. Voorgesteld wordt om dit besluit daarna openbaar te maken en ook de brief aan Provinciale Staten daarna te versturen. Hiertoe wordt geadviseerd om hiertoe te besluiten middels een beroep op artikel 3 van besluit Beleidsregel actieve openbaarheid Zuid-Holland 2017.

2 Voorafgaande besluitvorming

- Op 24 september 2019 hebben GS besloten om aan PS voor te stellen in te stemmen met de integrale set van afspraken uit het Klimaatakkoord die de bevoegdheden van provincie Zuid-Holland raken, voorzover deze afspraken betrekking hebben op de opgaven in Zuid-Holland;
- Op 13 november 2019 het Provinciale Staten ingestemd met het concept-Klimaatakkoord en hebben daarbij het IPO gemachtigd om namens de provincie Zuid-Holland de handtekening te zetten onder het akkoord.
- Op 19 december 2020 is het Klimaatakkoord door het IPO getekend mede namens de provincie Zuid-Holland

Het voorliggende besluit is een eerste aanbod aan het Rijk en de andere vijf veenweideprovincie voor de invulling van de middelen, die het Rijk beschikbaar heeft voor dit deel van het Klimaatakkoord.

3 Proces

Op 6 juli 2020 het de minister van LNV, mw. Carola Schouten, gesproken met de bestuurders van de veenweideprovincies in het Interbestuurlijke Overleg Veenweiden (IBO). Gedeputeerde Bom-Lemstra was daarbij aanwezig. Hierbij is de bestuurlijke toezegging gedaan dat Zuid-Holland €22mln zal ontvangen uit het landelijke budget 'impulsgelden'.

Het Rijk studeert momenteel nog op de wijze waarop deze gelden beschikbaar kunnen worden gesteld. Naar verwachting zal het Rijk een regeling opstellen, zodat de middelen via een specifieke uitkering (SPUK) zullen worden beschikt aan de provincies. Een decentralisatie uitkering, die de provincie meer vrijheid geeft, is juridisch niet mogelijk, omdat het Rijk de actieve samenwerking zoekt met de provincies en haar partners hetgeen in strijd is met het uitgangspunt 'je gaat er over of niet' uit de Financiële Verhoudingswet.

GS moeten er rekening mee houden dat nader overleg met de minister en de andere veenweideprovincies nodig zal zijn over de voorwaarden die het Rijk zal meegeven in de SPUK. Overigens streeft het Rijk ernaar om deze voorwaarden te beperken tot de hoogstnoodzakelijke (SPUK-light).

Met het accepteren van de €22mln accepteert de provincie de opdracht om in de veenweiden actief en met gebieden te gaan werken aan de doelen uit het Klimaatakkoord, ten aanzien van bodemdaling en landbouw. Aanwijsbare risico's hierbij zijn onvoldoende middelen richting 2030, draagvlak bij de agrarische gemeenschap, bereidheid bij de ketenpartners en banken om mee te investeren en het economisch klimaat (m.n. post-corona). De gebiedsgerichte aanpak, waarbij alle stakeholders, inclusief gemeenten en waterschappen, worden betrokken, moet deze risico's zoveel mogelijk mitigeren. Ook het aantappen van Europese middelen zal vanuit deze aanpak plaats moeten vinden.

Gezien de hoge tijdsdruk om eind 2021 de programma's per gebied in de stijgers te hebben staan voor de besteding van de impulsmiddelen, zijn in de drie prioritaire gebieden inmiddels processen gestart. In de drie gebieden hebben al verkennende bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden.

Een belangrijke notie bij dit alles is dat klimaat- en milieueffecten in de veenweiden het gevolg zijn van het landgebruik door de landbouw en de rol/taak van de waterschappen bij het laag houden van het polderpeil. Voor zowel het klimaat- fosfaat- en stikstofvraagstuk zal richting 2030/2050 een transitie van de landbouw in het veenweidegebied op gang moeten komen gericht op een duurzame en volhoudbare toekomst in vormen van kringlooplandbouw.

4 Participatie

De provincie heeft in dit proces twee rollen:

1. Samenwerkende partner met de overige veenweideprovincies en het Rijk
2. In de uitvoering van de ambitie samenwerkende partner met Rijk waterschappen, gemeenten, banken, grondeigenaren, agrarische ketenpartners, standsorganisaties etc.

In de gebiedsprocessen wordt gekozen voor een gebiedsgerichte benadering, met andere woorden polderprocessen, waarbij een X-aantal burens/grondeigenaren, worden uitgenodigd om stappen te zetten richting vermindering van de uitstoot van broeikasgassen uit de bodem en uit de agrarische bedrijfsvoering. Hierbij is het cruciaal dat de overheden zich bepreken tot de doelen en de kaders (de "wat"-vraag) en dat de participerende partijen zich buigen over de hoe-vraag.

De gezamenlijke partners zorgen daarbij voor aanbieden van instrumentarium om gekozen maatregelen effectief te kunnen implementeren en de overheden, met name het Rijk, voor het

wegnemen of oplossen van knellende of ontbrekende wet- en regelgeving.

5 Communicatiestrategie

Op dit moment in het proces is er nog geen aanleiding om extern te communiceren. Dat moment zal komen, zodra het Rijk de provincie de middelen heeft beschikt en de voorwaarden waaronder. Tevens zal er dan meer duidelijkheid zijn over wat de veenweidestrategie Zuid-Holland behelst.